

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационният труд **„Практически мерки за превенция на вътреболничните инфекции (ВБИ)“**

от **д-р Валентина Господинова Цанева**, болничен епидемиолог и консултант по инфекциозни болести в МБАЛ „Тракия“ ЕООД – Стара Загора

за присъждане на научната и образователна степен **„доктор“**.

Рецензент: проф.д-р Вилиам Симеонов Монеv, дм, епидемиолог (03.01.29), жител на гр. София, адрес: 1142, ул. „Юрий Венелин“ №19, I вх.

Различните названия , като вътреболнични, нозокомиални, хоспитални инфекции, показват, че проблемът възникнал и е свързан с появата и развитието на болничните заведения. Тяхното значение се определя от сравнително големия брой болни засегнати от вътреболничните инфекции (ВБИ), и отгук медико-социалната и моралната им тежест. Като всяка инфекция ВБИ от специфичните закономерности на епидемичния процес проявени в болничната среда. Все още не всички параметри на този процеса изяснени достатъчно. Затова научните дирения за повече светлина върху взаимодействието на макро-и микроорганизмите в условията на болничната среда, са актуални. Д-р Цанева прави опит за анализ на особеностите ВБИ в Стара Загора и усъвършенстване на мерките за предпазване от тях.

Представеният труд е написан на 168 стр. с 20 таблици и 20 фигури. Библиографската справка включва 114 литературни източници – 22 на кирилица и 92 на латиница. Структуриран е в: литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, обобщение, изводи и приноси.

Литературният обзор е написан на 81 стр. В него авторката се спира на дефиницията на явлението, историческото развитие на знанията, тенденциите и контролът на ВБИ. Подробно са представени съвременните особености на епидемичния процес при ВБИ и факторите влияещи върху протичането му. Обзорната информация е използвана за извеждане на

изследователските цели на дисертационния труд. Подчертавам нейната богата познавателна стойност.

Целта на дисертацията е ясно формулирана: да се представи модел за прилагане на ключови практически мерки за предпазване от ВБИ, и се направи оценка на успешното внедряване на правилата за хигиена на ръцете след въвеждане на мултимодалната стратегия на Световната здравна организация (СЗО).

Задачите за постигане на целта осигуряват осъществяването ѝ: проучването е извършено в три големи болници в Стара Загора с общо близо 1300 легла. Направен е цялостен епидемиологичен анализ на ВБИ за 10-годишен период (2006-2016 г.). Използван е комплексен аналитичен метод включващ анали по документи (формуляр 3-05), дескриптивния епидемиологичен метод, набор от статистически методики, които осигуряват достоверността на изследването.

Д-р Цанева установява, че честотата на ВБИ в проучените старозагорски болници е от 0,09 до 1,33% - което е сходно с показателите на лечебните заведения в страната. Анализът на данните показва, че 35-46% от хоспитализираните болни са получавали антибиотици. Най-висок процент регистрирани ВБИ са в хирургичните и интензивните отделения (40-50%). Преобладават инфекциите на хирургичното място. $\frac{3}{4}$ от ВБИ се причиняват от Грам-отрицателни бактерии.

Обобщено може да се каже, че в резултат на направеният анализ, д-р Цанева се домогва до съществени заключения и прави целесъобразни предложения, които биха усъвършенствали борбата с ВБИ. Тя изтъква, че основното внимание по контролът на ВБИ трябва да бъдат мерките в рисковите отделения с точно определяне на рисковите практики, пропуските в това отношение и съответната протиепидемична реакция. Този раздел от труда на дисертантката има определено приносен характер и представлява вклад в епидемиографията на ВБИ в страната.

Съществена част от дисертационния труд представляват стратегиите и т.н. бъндели (кратки указания за спазване от всички указващи здравни грижи). Разработени са стратегии и бъндели за превенция на: инфекциите на хирургичното място, на вентилационните пневмонии, на инфекциите свързани с периферен или централен венозен катетър, на инфекциите на пикочните пътища свързани с катетризация, за сепсис.

Д-р Цанева внедрява принципите на мултимодалната стратегия на СЗО за подобряване на хигиената на ръцете в практиката на старозагорските болници. Работата се извършва по план включващ 5 стъпки разпределени във времето. Всяка стъпка надгражда предидущата. Определени са „тесните места“ (това което пречи на борбата с ВБИ). И обратно – идентифицират се основните принципи и фактори за приложение на практическите мерки за профилактиката на ВБИ. Предлага се алгоритъм за въвеждане на мултимодалната стратегия на СЗО за подобряване на хигиената на ръцете, като основно средство за предпазване от ВБИ. Внедряването на този подход в борбата с ВБИ считам за научно-приложен организационен принос.

За оценка на степента на придържане към правилата за хигиената на ръцете, след въвеждане на мултимодалната стратегия на СЗО, дисертантката създава модел, основан на определена методология. Това също оценявам като научно-приложен принос.

Д-р Цанева обобщава, че първият и най-важен принцип за профилактиката на ВБИ е спазването на хигиената на ръцете. Приложението на мултимодалната стратегия на СЗО улеснява тази цел. За успешното внедряване на практическите мерки за предпазване от ВБИ е особено важно лидерството и създаване на убедени в мерките работещи екипи, и взаимодействието с ръководството на лечебното заведение.

Във връзка с работата са отпечатани 5 публикации, 2 от които в чужбина.

Съгласен съм с посочените приноси в дисертацията.

Критични бележки

1. Литературният обзор е много голям – половината от работата. В него са цитирани автори от последните години. Считам обаче за пропуск липсата на фундаменталните трудове по проблема от български автори – монографията под редакцията на Е.Гъбев „Обеззаразяване“, 1978 г., и монографията под редакцията на П.Андонов „Вътреболнични инфекции“, 1986 г.
2. На стр. 18, долу, се пише за „множествен механизъм на предаване на заразата“. Такъв няма. Не е приет в класификационен смисъл.

3. Някои термини се използват доста произволно. На стр.43, долу, се пише „рутинна дезинфекция“; на стр.44, горе, за „целева дезинфекция“. Спазването на терминологията във всяка наука е условие за точното разбиране на понятията.

Тези мои забележки, не са по същество и не намаляват научната стойност на работата.

Лични данни за дисертантката

Д-р Валентина Господинова Цанева е родена през 1959 г. Завършва медицина във ВМИ-Пловдив. Започва работа като участъков лекар през 1985 г. в II поликлиника в Стара Загора. На следващата година спечелва конкурс за асистент и до 2014 г. е асистент и главен асистент по инфекциозни болести в медицинския факултет на Тракийския университет. От 2014 г. и понастоящем е болничен епидемиолог и консултант по инфекциозни болести в МБАЛ „Тракия“ ЕООД – Стара Загора. Притежава три специалности: по инфекциозни болести, обща медицина и епидемиология. Специализирала е в САЩ, Англия и Гърция.

Познавам лично д-р Цанева. Тя е специалист на високо равнище във всички области на приложната инфектология. Притежава богат опит в борбата със заразните болести. Търси и намира решения на сложни професионални случаи. Отворена за контакти, диалогична, с ведър характер.

Заклучение

Дисертационният труд „Практически мерки за превенция на вътреболничните инфекции (ВБИ)“ от д-р Валентина Господинова Цанева, болничен епидемиолог и консултант по инфекциозни болести в МБАЛ „Тракия“ ЕООД-Стара Загора, е завършен, със значителни приноси, изводи и препоръки. Трудът съдържа теоретични и практически постижения, допринасящи за изясняване на съществен дял от епидемиологията на ВБИ. Той предлага целесъобразна апробирана стратегия за борба с ВБИ. Затова оценявам дисертационния труд **положително.**

Убедено предлагам научното жури утвърдено със заповед №12176/29.05.2017 г. на ректора на Тракийския университет-Стара

Загора, да предложи на академичния съвет на университета да присъди на д-р Валентина Господинова Цанева , болничен епидемиолог и консултант по инфекциозни болести в МБАЛ „Тракия“ ЕООД-Стара Загора, научната и образователна степен „доктор“.

Рецензент :

Проф.д-р В. Монеv, дм